

Els efectes del que es veia a venir

L'allau i la societat civil

SALVADOR GINER
Sociòleg, President de
l'Institut d'Estudis Catalans

L'arribada massiva d'immigrants al lloc menys insospitat de la frontera meridional d'Espanya, les Illes Afortunades, ha trobat els nostres polítics del tot desprevinguts. Quan demògrafs, economistes i sociòlegs ho havien advertit, el Govern, i evidentment la vociferant oposició conservadora, no van fer cap cas de les seves advertències. Que jo sàpiga, ¿o és que es creien que el tancament efectiu de la tanca a Ceuta i Melilla no reconduiria el corrent més al sud? ¿O és que suposaven que Mauritània, el Senegal i Gàmbia posseïen governs eficaços i moderns que controlen el seu propi territori com si es tractés d'escandinaus?

El cas és que el que es veia a venir, va arribar. Si ni els Estats Units aconseguïen controlar la llarga frontera entre Tijuana al Pacífic i Matamoros al golf de Mèxic, ¿com pretenem els europeus posar límit a la nostra amb el món africà? ¿Apel·lant a una UE que no és capaç encara de tenir una força pública unificada, ni de pensar-hi seriosament? Ja es poden espavilar els italians amb els pobres kurds desesperats que fugen d'una Turquia imprevisible –i amb infu-

presentar una ideologia republicana (i fins i tot invitar el foraster de torn que amb total ignorància de la llengua castellana faci cursos intensius als prínceps de la democràcia) que recordar-se dels seus principis i criteris quan l'allau dels desesperats s'amuntega a la platja.

Espanya necessita absorbir un nivell important d'immigració. L'economia no mantindria el seu ritme de creixement sense ells. Sense les seves cotitzacions a la Seguretat Social no resistiria per molt de temps el sistema de pensions. Sense el seu esforç no funcionarien molts serveis elementals. Un fet reconegut fa molt temps a Anglaterra, Holanda, França i Alemanya, és avui subjecte d'especulació a Espanya.

Mentre es filtren cap al nord, pels passos pirinencs, tots els immigrants que poden, o que no són absorbits pel mercat ibèric de treball, n'arriben d'altres, romanesos, búlgars i polonesos. No sempre els acull el Govern ni les seves múltiples agències, sinó cada vegada més les sacrificades i entusiastes associacions cíviques altruistes. Sense idealitzar-les, són les que sovint complementen les deficiències de l'Estat assistencial que tant agrada a les esquerres. Però per tenir unes esquerres modernes, eficaços, amigues de la humanitat –és a dir, també dels immi-

Acabaran sent 'gent d'aquí'

MIGUEL PAJARES
Antropològ, Responsable
d'immigració de CCOO

Cada nova pujada de to que adquireix el debat polític sobre immigració augmenta l'alarma social i té un efecte negatiu perquè els immigrants puguin gaudir de forma efectiva dels seus drets, no només per a aquells que estan arribant ara, sinó per a tota la població immigrada que ja està establerta en la nostra societat. Quan destacats polítics diuen que «això ja és insuportable», o que «al Govern se li ha escapat de la mà», o les moltes coses semblants que s'estan repetint diàriament, el que queda entre la població receptora és la idea que la immigració és un dels grans mals del nostre temps, incrementen cada cop més certs temors i creixen els recels i els rebuïjos. Tot això genera dificultats per al que, per una altra part, prediïc aquestos mateixos polítics: la bona integració entre els immigrants i la societat receptora.

El gran repte que té una societat d'immigració com la nostra és poder aconseguir

El cert és que, en comptes de trencar poc a poc les barreres i que es desfacin els prejudicis, aquests s'estan incrementant en el nostre barris i ciutats. El discurs del rebuï augmenta entre els veïns, i cada vegada es qüestiona més el fet que una persona immigrada pugui disfrutar dels mateixos drets que qualsevol altre veí. Creixen els comentaris sobre la pèrdua de possibilitats que tenim perquè als nostres fills els donin beques perquè se les emporten totes «ells», i sobre els problemes que tenim perquè en atenguin a la Seguretat Social perquè «ells» omplien les sales d'espera, o sobre els comerços que tanquem perquè «ells» obren més negocis. I també creix l'oposició perquè els musulmans puguin aixecar llocs de culte dignes, un dels aspectes que més mobilització social xenòfoba està generant. Ni és res més que una forma de qüestionar que les persones immigrades puguin fer efectius els drets que legalment tenen reconeguts.

Invertir aquesta tendència no serà fàcil. D'entrada, és necessari modificar el discurs i el tractament polític que es fa de la immigració, i és necessari abordar el tema amb més valor i amb més recursos. Els mateixos immigrants i les seves associacions faran de alçar la veu per dir que, en una societat democràtica, tots tenim els mateixos drets: a la feina, a les prestacions socials, a disposar de llocs de culte dignes sigui quina sigui la nostra religió. Faran bé d'exigir aquests

Les oenagés han d'evitar la dependència de les subvencions públiques

les d'europea – i els espanyols amb els moros i els negres africans, que la premsa, en ofensa lamentable a l'idioma, acostuma a anomenar magribins o subsaharians. ¿és que hi ha un Sàhara a sobre i un a sota?

El Govern espanyol deia, a principis de la seva legislatura, que era un Govern d'inspiració republicana. No cal que tinguin por dels monàrquics. L'apel·latiu anava dirigit a una escola del pensament polític que posa èmfasi en l'autonomia de la ciutadania, la participació política i la capacitat d'autogovern del poble en tots els nivells. És una filosofia que es fonamenta en el foment de la virtut cívica i de la responsabilitat moral de la gent. Una part essencial és la seva confiança en la societat civil per organitzar la seva pròpia vida a través d'associacions cíviques altruistes. Aquestes, desgraciadament, han rebut el nom d'oenagés, que tots entenem, però que no vol dir res. ¿Organitzacions no governamentals? ¿és l'hampa, que esperem que no sigui governamental, una d'elles?

Fa temps que el Govern ha abandonat la seva retòrica republicanista, ja sigui per vergonya o perquè té millors coses a fer. No obstant, avui, davant l'allau de desesperats que arriben dins les seves piragües sense parar a les Illes Canàries, ara sembla que ha descobert la importància de les associacions cíviques, de les oenagés, perquè l'ajudin a sortir del mal trago. Naturalment, les oenagés reben també les seves subvencions o les rebran, però no és el mateix recordar-se de Santa Bàrbara quan trona que posar un parallamps abans que els llampes comencin a il·luminar el cel. No és el mateix

►► Pascual Pineda, dominicà, organitza el trànsit en les obres del metro de Barcelona.

grants – s'ha de ser menys estatalista i establir un gran pacte progressista amb la societat civil, un pacte republicà i frater. La fraternitat republicana no és compatible amb l'arrogància jacobina de qui no es refia de les associacions cíviques més que quan trona.

A Anglaterra, Tony Blair s'ha desgastat terminalment no només perquè va mentir la ciutadania i va atacar l'Iraq seguint ignominiosament i servilment George Bush. Està acabat també per haver promès als britànics una autonomia cívica més gran, uns estímuls més grans perquè el poder fluis de sota cap a dalt i altres valors propis de la necessària renovació d'una esquerra digna del segle XXI. Com que no ho ha complert, s'ensorra. I aquí, ¿què en queda del republicanisme retòric? ¿Què s'ha fet per potenciar la societat civil de veritat? Només amb la retirada de les tropes de Mesopotàmia no n'hi havia prou. La societat civil, la que practica l'altruisme, la fraternitat, hauria d'haver notat el canvi. Queda per al moment en què arribi la riuada, l'estampida, l'allau. ■

que les persones immigrades arribin a ser considerades, per les altres i per si mateixes, membres de ple dret d'aquesta societat, «gent d'aquí», persones que en la seva relació amb les institucions, amb les lleis, amb els drets i les obligacions, no es distingeixen de cap manera de qualsevol altra. Actualment s'està insistint des de certes instàncies en els enormes beneficis (que no estan exempts de problemes, com tot en aquesta vida) que està comportant la immigració: afavoreix el creixement econòmic, amplia les possibilitats de llocs de treball per als autòctons, millora els comptes de l'Estat amb els seus impostos, etcètera. També s'insisteix que les persones immigrades ja no deixaran de formar (ni elles ni els seus descendents) part de la nostra societat en el futur.

Però el que no s'està aconseguint és que la nostra població interioritzada que aquestes persones són, com diem, «gent d'aquí», persones amb els mateixos drets que les altres, i no s'aconsegueix, entre altres coses, perquè hi ha massa càrrega contra la immigració en el discurs públic.

La majoria de les persones immigrades no deixaran de formar part del nostre futur

dret de vot en les eleccions locals que se'l anuncia i després es desfa de nou en un clic de ratolí.

Últimament han sorgit veus que critiquen aquesta proposta llançada pel PSOE i l'UCV del vot dels immigrants en les eleccions locals, perquè diuen que és inoportuna, quan el tema està tan calent per la crisi que està generant l'arribada de les piragües a les Canàries. El que en realitat s'està demanant a les persones que estan establertes aquí (que van immigrar en algun moment és que renunciïn als drets que haurien de tenir, per aplacar les iras que generen altres persones que ara mateix estan arribant. Una altra forma de qüestionar-los els seus drets que s'uneix a les que estan patint el dia a dia.

Existeix certament el risc que les persones immigrades i les seves associacions acceptin aquest estat de les coses, abaixin la veu i es recolgin als seus espais propis, cosa que, evidentment, no és la via d'integració que farà que arribin a estar completament incorporats en el marc de ciutadania existent. Seria més convenient apostar per fer el contrari: per una ofensiva a favor de l'igualtat efectiva de drets. I aquí cal afegir que aquesta ofensiva no pot ser només una cosa de les persones immigrades i de les seves associacions, sinó que ha d'implicar le altres organitzacions de la societat civil i le institucions públiques. Sembla que el camí adequat és el que recentment han marcat un conjunt d'organitzacions amb la proposta que han llançat per a un consens sobre migracions. ■